

14627/19

RECH 509
COMPET 777
ATO 102
CADREFIN 393

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	14301/19
№ док. Ком.:	9871/18 RECH 275 COMPET 425 ATO 33 CADREFIN 82 IA 191 + ADD 1
Относно:	Програма на Евратом в допълнение към „Хоризонт Европа“: Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ - Доклад за напредъка

1. На 7 юни 2018 г. Комисията представи на Съвета предложение за регламент на Съвета за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“¹. Предложението е част от законодателния пакет „Хоризонт Европа“.

BG

2. Предложената програма на Евратом ще продължи основните научноизследователски дейности на текущата програма (ядрена безопасност, сигурност, управление на радиоактивни отпадъци и отработено гориво, радиационна защита и термоядрена енергия), ще разшири научните изследвания към приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, и ще доведе до подобрения в областта на образованието, обучението и достъпа до научноизследователски инфраструктури. Освен това програмата подкрепя и мобилността на научните работници в ядрената област в рамките на действията „Мария Склодовска-Кюри“ по линия на „Хоризонт Европа“.
3. Програмата на Евратом ще допълва „Хоризонт Европа“, като използва същите инструменти и правила за участие. Тя ще бъде прилагана в продължение на пет години в съответствие с член 7 от Договора за Евратом, като през 2025 г. ще бъде продължена с две години, за да бъде приведена в съответствие с многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. Програмата предвижда финансов пакет в размер на 1,6 милиарда евро по текущи цени за периода 2021—2025 г.
4. Съгласно член 7 от Договора за Евратом програмите на Общността за изследвания и обучение се приемат от Съвета с единодушие. Становищата на други институции или органи не са необходими. Въпреки това, в съответствие с досегашната практика, на 13 юли 2018 г. Комитетът на постоянните представители реши да се консултира с Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет относно предложението. Европейският парламент прие становището си на първо четене на 16 януари 2019 г., а Европейският икономически и социален комитет — на 12 декември 2018 г.

II. РАБОТА В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА

5. Съвместната работна група „Научни изследвания/атомни въпроси“ започна да разглежда предложението по време на австрийското председателство през декември 2018 г. с представяне от Комисията, като работата продължи по време на румънското и на финландското председателство.
6. Оценката на въздействието, която придружава предложението, беше разгледана подробно на 14 и 28 февруари и на 14 март 2019 г. въз основа на ориентировъчния контролен списък, който беше разработен с оглед разглеждането в Съвета на представените от Комисията оценки на въздействието. Обсъжданията се съсредоточиха върху въпроси, по които делегациите искаха допълнителни разяснения. След като Комисията представи поисканите разяснения, работната група пристъпи към разглеждане на предложението.
7. В хода на задълбочените дискусии на равнище работна група председателството внесе промени в няколко разпоредби от предложението на Комисията, за да отчете исканията на делегациите. На последното заседание на работната група от 12 ноември 2019 г. беше постигнато широко съгласие по по-голямата част от компромисния текст. Остават обаче редица въпроси, които трябва бъдат решени.
8. Компромисният текст на председателството беше обсъден на заседанието на Комитета на постоянните представители (Корепер) на 20 ноември 2019 г. Някои въпроси обаче останаха нерешени. Председателят заключи, че компромисното предложение ще бъде представено на Съвета (Конкурентоспособност), за да се разрешат оставащите нерешени въпроси с оглед на постигането на частичен общ подход.
9. На заседанието си от 29 ноември 2019 г. Съветът обсъди компромисния текст на председателството, изложен в документ 14301/19, като целта беше да се разрешат оставащите нерешени въпроси. Поради противопоставянето на две делегации обаче Съветът не успя да разреши проблемите и частичният общ подход не беше постигнат (изисква се единодушие).

Компромисният текст на председателството след заседанието на Съвета от 29 ноември 2019 г. е изложен в приложението към настоящата бележка.

10. Предложеният регламент е част от пакета предложения, свързани с многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г., и поради това е зависим от резултата от хоризонталните преговори за МФР. Съветът ще вземе решение по принципния въпрос дали да запази програмата на Евратом като част от преговорите по МФР.

Елементите в скоби в текста изискват приключване на преговорите по МФР и допълнителна работа, за да може Съветът да приеме регламента. По-специално, всички разпоредби с отражение върху бюджета са в квадратни скоби.

III. НЕРЕШЕНИ ВЪПРОСИ

11. Председателството счете, че компромисният текст, изложен в приложението към настоящата бележка, е солидна основа за постигането на частичен общ подход на Съвета по конкурентоспособност, проведен на 29 ноември 2019 г. Повечето държави членки бяха в състояние да приемат текста на председателството като компромис, но АТ и LU изразиха продължаващите си опасения във връзка с компромисното предложение на председателството и общата си резерва по целия текст, както и относно другите си резерви за разглеждане. Въпреки че DE също има резерви, нейните представители посочиха на Съвета, че са готови да се въздържат в контекста на постигането на частичен общ подход и в този случай ще добавят изявление към протокола. Всички резерви, изразени от делегациите по посоченото по-горе предложение, са посочени в бележките под линия в приложението към настоящата бележка.

Основните нерешени въпроси са:

12. Цели на програмата и неутралност по отношение на климата (член 3, параграф 1 и съображение 2)

Компромисният текст на председателството относно този член и съответното съображение отразяват непрекъснатите усилия на председателството да постигне баланс между различните позиции на държавите членки що се отнася до потенциалния принос на научноизследователските дейности и дейностите по обучение в ядрената област към прехода в дългосрочен план към неутрална по отношение на климата енергийна система. Формулировката на член 3, параграф 1 следва внимателно формулировката на действащия регламент за Евратом, който е в сила, и този на предишния регламент. Измененията на съображение 2 поясняват, че потенциалният принос към неутралността по отношение на климата не засяга правото на държавите членки да избират между различни енергийни източници. Мнозинството от държавите членки могат да подкрепят текста като компромис. АТ и LU поискаха да се заличат всички връзки между научноизследователските дейности и дейностите по обучение в ядрената област и неутралността по отношение на климата и имат резерва както по член 3, параграф 1, така и по съображение 2. DE има резерва по член 3, параграф 1 и съображение 2 и предложи на Съвета по конкурентоспособност от 29 ноември 2019 г. член 3, параграф 1 да бъде изменен, като се въведе „за тези държави членки, които решат да използват ядрена енергия“ (като съображение 2 бъде приведено в съответствие). При все това представителите на DE посочиха още, че в контекста на постигането на частичен общ подход и в духа на компромиса, те ще могат да се въздържат, ако предложението им не бъде прието, като същевременно се добави изявление към протокола на Съвета.

Освен това:

13. АТ и LU имат резерва за разглеждане по съображение 14, тъй като имат опасения във връзка с използването на средствата на InvestEU за проекти на Евратом.

Компромисният текст относно съображение 14 пояснява, че финансирането на проекти на Евратом по линия на InvestEU следва да бъде в съответствие с разпоредбите на приложение V, точка Б към регламента за InvestEU.

14. АТ и ЛУ имат резерва за разглеждане по съображение 17 относно ролята на Съвместния изследователски център, тъй като биха желали от компромисния текст да се заличи „по-специално“. Текстът на председателството, изготвен въз основа на представените от държавите членки коментари, предвижда, че преките действия на Съвместния изследователски център (JRC) следва да се изпълняват, като се вземат предвид нуждите на ползвателите на JRC и политиките на Съюза, по-специално в областта на ядрената безопасност, гаранциите и сигурността. АТ и ЛУ също имат резерва за разглеждане относно ролята на JRC като изпълнител от името на Евратом в рамките на Международния форум за IV поколение, както е посочено в приложение I, точка 3. В компромисния текст председателството си беше поставило за цел да изясни тази роля.
15. АТ и ЛУ поддържат резерва за разглеждане по член 7 относно европейските партньорства, тъй като имат опасения относно партньорствата в рамките на Евратом.
16. АТ и ЛУ имат резерва за разглеждане по четвърто тире от буква а), точка 5 от приложение I, тъй като биха желали от текста да бъдат заличени думите „подкрепа за“. Компромисният текст на тази разпоредба относно областите на научните изследвания и обучението, които ще бъдат допустими за финансиране от Евратом, включва областта на ядрената сигурност, гаранциите и неразпространението, което обхваща научните изследвания и подкрепата за подобряване на безопасността и сигурността в контекста на глобалната рамка за ХБРЯ. АТ и ЛУ поискаха също така да се заличи „по-специално“ от буква б), точка 2 от приложение I относно насърчаването на иновациите, управлението на знанията, разпространението и използването на ядрената наука и технология. Текстът на председателството включва „по-специално за целите на ядрената безопасност, сигурност, гаранции и радиационна защита“, за да се отговори на опасенията на държавите членки.
17. Въпреки положените значителни усилия за постигането на компромис по това предложение, председателството съзнава, че е нужна още работа. Председателството възнамерява да предаде досието на следващото председателство.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

18. Във връзка с това Комитетът на постоянните представители и Съветът се приканват да вземат под внимание посочения по-горе доклад относно напредъка, постигнат при разглеждането на предложението за регламент на Съвета за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към програмата „Хоризонт Европа“.
-

2018/0226 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“¹

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално член 7, първа алинея от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет³,

като има предвид, че:

- (1) Една от целите на Европейската общност за атомна енергия („Общността“) е тя да допринася за повишаването на жизнения стандарт в държавите членки, в т.ч. чрез стимулиране и подкрепа за ядрените изследвания в държавите членки, и чрез допълването им с общностна програма за научни изследвания и обучение.

¹ Обща резерва: AT, LU.

² Становище на Становище, представено след незадължителна консултация.

³ ОВ С ... Становище, представено след незадължителна консултация.

- (2) Ядрените изследвания могат да допринасят за социалното благополучие, икономическото благоденствие и екологичната устойчивост чрез подобряване на ядрената безопасност, сигурността и радиационната защита. Научните изследвания в областта на радиационната защита са довели до подобрения в областта на медицинските технологии, от които много граждани имат полза, и тези научни изследвания днес могат да доведат до подобрения в други сектори, като например промишлеността, селското стопанство, околната среда и сигурността.

Без да се засяга правото на държавите членки на избор между различните източници на енергия, резултатите от научните изследвания в рамките на програмата, създадена с настоящия регламент, биха могли да допринесат за неутрална по отношение на климата енергийна система по безопасен, ефикасен и сигурен начин⁴.

- (3) С цел да се осигури непрекъснатост на ядрените изследвания на общностно равнище е необходимо да се създаде Програма за научни изследвания и обучение на Общността за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2025 г. („програмата на Евратом“). Програмата на Евратом следва да продължи да изпълнява основните научноизследователски дейности на предходните програми, като едновременно с това въвежда нови специфични цели и използва същия механизъм на изпълнение.
- (4) В доклада на Комисията относно междинната оценка на програмата на Евратом за научни изследвания и обучение за периода 2014—2018 г. (COM(2017) 697 final) се съдържа набор от ръководни принципи за програмата. Те включват: да продължи подкрепата за научните изследвания в ядрената област, с акцент върху ядрената безопасност, гаранции и сигурност, управлението на отпадъците, радиационната защита и разработките в областта на термоядрения синтез; допълнително да се подобрява, съвместно с бенефициерите, организацията и управлението на европейските съвместни програми в ядрената област; да се продължат и засилят действията на Евратом в областта на образованието и обучението за развиване на съответни умения, които са в основата на всички аспекти на ядрената безопасност и сигурност и на радиационната защита; да се използват допълнително полезните взаимодействия между програмите на Евратом и другите тематични области от Рамковата програма на Съюза; и да се използват допълнително полезните взаимодействия между преките и непреките действия по програмата на Евратом.

⁴ Резерва: AT, DE, LU.

- (5) Концепцията за програмата на Евратом и нейното разработване са съобразени с необходимостта от създаване на критична маса от подкрепяни дейности. Това се постига чрез установяване на ограничен брой специфични цели, съсредоточени върху безопасното използване на ядреното делене за производство на енергия и за цели, различни от производството на енергия, чрез поддържане и развиване на необходимите експертни познания, чрез насърчаване на енергията от термоядрен синтез и чрез подкрепа на политиката на Съюза и неговите държави членки в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност.
- (5а) Програмата на Евратом е изключително важна част от усилията на Съюза за по-нататъшно развитие на технологичното лидерство и насърчаване на високите постижения в областта на ядрените изследвания и иновациите, по-специално като се гарантират най-високите стандарти за безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно отработено гориво, управление на радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация в ядрената област в съответствие с целите на програмата, определени в настоящия регламент.
- (6) Научните изследвания в областта на термоядрената енергия в контекста на настоящия регламент се осъществяват в съответствие с европейската пътна карта за термоядрения синтез, в която са описани научноизследователските и развойни дейности, необходими за осигуряване на основата за термоядрените централи за производство на електроенергия, и в съответствие с [Решението на Съвета относно ITER]. В краткосрочен до средносрочен план основната стъпка е завършването и пускането в експлоатация на ITER, а една силна научноизследователска програма в областта на термоядрения синтез ще допълни европейските дейности по ITER с цел подпомагане на бъдещите операции на ITER и на подготовката за демонстрационния реактор DEMO.
- (7) Като подкрепя ядрените изследвания, програмата на Евратом следва да допринесе за постигането на целите на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ („Хоризонт Европа“), създадена с Регламент (ЕС) № [...] на Европейския парламент и на Съвета⁵, и следва да улесни изпълнението на стратегията „Европа 2030“, както и да укрепи европейското научноизследователско пространство.

⁵ Регламент (ЕС) № [...] на Европейския парламент и на Съвета от [...] за създаване на РП 9 на ЕС — Рамкова програма за научни изследвания и иновации (2021—2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L [...]).

- (8) При програмата на Евратом следва да се търсят полезни взаимодействия с „Хоризонт Европа“ и други програми на Съюза — от разработването и стратегическото им планиране през подбора на проекти, управлението, комуникацията, разпространението и използването на резултатите до мониторинга, одитирането и управлението.
- (9) Действията по програмата на Евратом следва да са пропорционални, без да се дублира или изтласква частното финансиране, и да имат отчетлива европейска добавена стойност. Това ще осигури съгласуваност между действията по програмата на Евратом и правилата на ЕС за държавната помощ, като се избягва неоправдано нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.
- (9а) Всяка държава членка сама преценява дали да използва ядрена енергия или не, като същевременно се отчита, че ядрената енергия изпълнява различна роля в различните държави членки. Програмата на Евратом ще допринесе също така чрез своите научноизследователски дейности за насърчаването на дискусия на широка основа между всички заинтересовани страни относно възможностите и рисковете на ядрената енергетика.
- (9б) За да се отговори на нуждите в областта на образованието и обучението, програмата на Евратом следва да предлага подкрепа чрез финансов принос, така че изследователите в ядрената област да могат да се възползват от действията „Мария Склодовска-Кюри“ на равни начала с изследователите в други области.
- (10) С настоящия регламент се определя финансов пакет за програмата на Евратом, който следва да представлява основната референтна сума по смисъла на [позоваването да се актуализира съобразно новото междуинституционално споразумение: точка 17 от Междуинституционалното споразумение от 2 декември 2013 г. между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление] за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.

- (11) Регламент (ЕС, Евратом) № [...] на Европейския парламент и на Съвета⁶ („Финансовият регламент“) се прилага за програмата на Евратом, освен ако не е предвидено друго в настоящия регламент. В него се определят правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, поръчките, непрякото изпълнение, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции, и се предвижда контрол върху отговорността на финансовите оператори. [Правилата, приети на основание член 322 от ДФЕС и член 106а от Договора за Евратом, засягат също защитата на бюджета на Съюза в случаите на широко разпространено незачитане на принципите на правовата държава в държавите членки, тъй като зачитането на тези принципи е съществена предпоставка за доброто финансово управление и ефективното финансиране от Общността.]
- (12) Видовете финансиране и методите за изпълнение по настоящия Регламент следва да се избират в зависимост от възможностите, които дават, за осъществяване на специфичните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверки, административната тежест и очакваният риск от неспазване. По отношение на безвъзмездните средства това следва да включва разглеждане на възможността за използването на еднократни суми, единни ставки и единични разходи.
- (12а) Специално внимание се отделя на осигуряването на подходящо участие на малките и средните предприятия (МСП) и на частния сектор като цяло. Следва да се направи количествено и качествено оценяване на участието на МСП като част от механизмите за оценяване и мониторинг.

6

- (12б) Дейностите, които се развиват по програмата на Евратом, следва да са насочени към премахване на неравенството между половете и насърчаване на равенството между жените и мъжете в областта на научните изследвания и иновациите в съответствие с членове 2 и 3 от Договора за Европейския съюз и член 8 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Свързаното с пола измерение следва да се включва в съдържанието на научните изследвания и иновациите и да се проследява на всички етапи от научноизследователския цикъл.
- (12Ба) С цел да се задълбочават връзките между науката и обществото, както и да се укрепва общественото доверие в науката, програмата на Евратом следва да способства за информираното участие на гражданите и гражданското общество в областта на научноизследователската дейност и иновациите, като се насърчава образованието по естествени и точни науки, като се повишава достъпността на научните знания, разработват се сериозни програми за научноизследователска дейност и иновации, които са съобразени с опасенията и очакванията на гражданите и гражданското общество, и се улеснява участието им в дейности по програмата на Евратом.
- (12в) При действията, които попадат в обхвата на програмата на Евратом, следва да се зачитат основните права и да се съблюдават принципите, заложиени по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (12г) Важно е да не се прекратява съдействието за използване на разработената от участници интелектуална собственост, като същевременно се защитават законните интереси на други участници и на Общността, в съответствие с дял II, глава 2 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия („Договора за Евратом“).
- (13) [...]

- (14) Изпълнението на целите на програмата на Евратом може да се осъществява и чрез финансовите инструменти в рамките на програмата InvestEU, в съответствие с приложение V, точка Б от Регламента за InvestEU⁷.
- (15) За да се гарантира възможно най-ефикасното изпълнение и за постигане на съгласувана, изчерпателна и прозрачна рамка за бенефициерите, участието в програмата на Евратом и разпространението на резултатите от научните изследвания следва да се осъществяват съгласно приложимите правила на „Хоризонт Европа“ с някои адаптации или изключения. Съответните определения и основни видове действия, определени в „Хоризонт Европа“, следва да се прилагат и за програмата на Евратом.
- (16) Гаранционният фонд на участниците, създаден по линия на „Хоризонт 2020“ и управляван от Комисията, се доказва като важен предпазен механизъм, който ограничава рисковете, свързани с дължимите и невъзстановени суми от неизпълнили задълженията си участници. Следователно този предпазен механизъм следва да бъде продължен. Взаимозастрахователният механизъм (наричан по-долу за краткост „механизмът“), създаден съгласно „Хоризонт Европа“, също следва да обхваща действия по настоящия регламент.
- (17) Съвместният изследователски център (JRC) следва да продължи да предоставя независими и ориентирани към потребителите научни доказателства и техническа подкрепа за политиките на Съюза и държавите членки, според случая, през целия цикъл на политиката. Преките действия на JRC следва да се изпълняват по гъвкав, ефикасен и прозрачен начин, като се вземат предвид съответните нужди на потребителите на JRC и нуждите на политиките на Съюза, по-специално⁸ в областта на ядрената безопасност, гаранциите и сигурността, и се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. JRC следва да продължи да генерира допълнителни ресурси чрез конкурентоспособни дейности за подкрепа за политиките на Съюза или от името на трети страни⁹. JRC може да участва в непреки действия, когато съответната работна програма предвижда това.

⁷ Резерва за разглеждане: AT, LU.

⁸ Резерва за разглеждане: AT, LU.

⁹ Заклучения на Съвета относно ролята на Съвместния изследователски център (JRC) (ОВ С 126, 26 април 1994 г., стр 1).

(18) [В съответствие с регламенти (ЕС, Евратом) 2018/1046¹⁰ („Финансовия регламент“) и (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹¹ и регламенти (Евратом, ЕО) № 2988/95¹², (Евратом, ЕО) № 2185/96¹³ и (ЕС) 2017/1939¹⁴ на Съвета финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности, включително измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване на наличието на измами, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.

¹⁰ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

¹¹ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

¹² Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

¹³ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

¹⁴ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да извършва разследване и да осъществява наказателно преследване на престъпления срещу финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета¹⁵. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, трябва да оказват пълно съдействие за защита на финансовите интереси на Съюза, да предоставят правата и достъпа, необходими на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура по отношение на държавите членки, участващи в засилено сътрудничество съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939, и на Европейската сметна палата, и да гарантират, че всички трети лица, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

(18a) Трети държави, които са членове на Европейското икономическо пространство (ЕИП), могат да участват в програми на Съюза в рамките на сътрудничеството, установено по силата на Споразумението за ЕИП¹⁶, в което се предвижда изпълнението на програмите с решение съгласно посоченото споразумение. Трети държави могат също да участват по силата на други правни инструменти. В настоящия регламент следва да бъде въведена специална разпоредба, с която на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Европейската сметна палата да се предоставят правата и достъпът, необходими, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.]

¹⁵ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

¹⁶ ОВ L 1, 3.1.1994 г., стр. 3.

- (19) За да се гарантират еднакви условия за осъществяване на действията по програмата на Евратом, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷.
- (20) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. е необходимо да се извърши оценка на програмата на Евратом въз основа на информацията, събрана посредством специфични изисквания за мониторинг, като същевременно се избягват свръхрегулирането и административната тежест, по-специално за държавите членки. Когато е целесъобразно, тези изисквания следва да включват измерими показатели като основа за оценка на място на въздействието на програмата на Евратом.
- (21) С управителния съвет на Съвместния изследователски център („JRC“), създаден с Решение 96/282/Евратом на Комисията¹⁸, беше проведена консултация относно научното и технологичното съдържание на преките действия на JRC.
- (22) Комисията проведе консултации с Научния и технически комитет на Евратом.
- (23) От съображения за правна сигурност Регламент (Евратом) № [...] следва да бъде отменен,

¹⁷ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

¹⁸ Решение 96/282/Евратом на Комисията от 10 април 1996 г. относно реорганизацията на Съвместния изследователски център (ОВ L 107, 30.4.1996 г., стр. 12).

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2025 г. (наричана по-долу „програмата на Евратом“) и се установяват правилата за участие в непреки действия по програмата на Евратом и за разпространение на резултатите от тях, в допълнение към „Хоризонт Европа“.

С него се определят целите на програмата на Евратом, бюджетът за периода 2021—2025 г., формите на финансиране от Европейската общност за атомна енергия („Общността“) и правилата за предоставяне на такова финансиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат съответните определения от Регламент (ЕС) № xxx на Европейския парламент и на Съвета („Хоризонт Европа“)¹⁹. Позоваванията на Съюза и на Програмата в определенията се считат за позовавания на Общността и на програмата на Евратом. Чрез дерогация, „работна програма“ означава документът, приет от Комисията за изпълнението на програмата на Евратом в съответствие с член 16 от настоящия регламент.

Всички позовавания в настоящия регламент на Регламент (ЕС) № xxx на Европейския парламент и на Съвета („Хоризонт Европа“) са позовавания на текста на акта, който е в сила на ... [ОВ: да се въведе датата на влизане в сила на „Хоризонт Европа“].

¹⁹ Пълно заглавие + данни за публикуването в ОВ.

Цели на програмата

1. Общата цел на програмата на Евратом е да се осъществяват научноизследователски дейности и дейности по обучение в ядрената област с акцент върху постоянното подобряване на ядрената сигурност, безопасност и радиационна защита, както и да се даде потенциален принос за преход в дългосрочен план към неутрална по отношение на климата енергийна система по безопасен, ефикасен и сигурен начин²⁰.
2. Програмата на Евратом има следните специфични цели:
 - а) бподобряване и подпомагане на ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация, включително безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия;
 - б) поддържане и допълнително развиване на експертните познания и компетентност в ядрената област в Общността;
 - в) насърчаване на развитието на термоядрената енергия като потенциален бъдещ източник на енергия за производството на електричество и принос за изпълнението на европейската пътна карта за термоядрения синтез;
 - г) подкрепа на политиката на Съюза и неговите държави членки за постоянно повишаване на ядрената безопасност, гаранции и сигурност.
3. Целите, изброени в параграфи 1 и 2, се изпълняват в съответствие с приложение I. Когато е надлежно обосновано, това може да включва реагиране на нововъзникващи възможности, кризи и заплахи.

²⁰ Резерва: AT, DE, LU.

Член 4

Бюджет

1. Финансовият пакет за изпълнение на програмата на Евратом е [1 675 000 000 евро по текущи цени].
2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, е:
 - а) [724 563 000] евро за непреки действия за научноизследователски и развойни дейности в областта на термоядрения синтез;
 - б) [330 930 000] евро за непреки действия в областта на ядреното делене, безопасност и радиационна защита;
 - в) [619 507 000] евро за преки действия, предприети от Съвместния изследователски център.

[В рамките на годишната бюджетна процедура Комисията не може да се отклонява от сумата, посочена в параграф 2, буква в) от настоящия член.]

3. Сумата, посочена в параграф 1, може да бъде използвана и за покриване на разходи за подготовка, мониторинг, контрол, одит, оценка и за други дейности и разходи, необходими за управление и изпълнение на програмата на Евратом, включително административни разходи, както и за оценка на постигането на нейните цели. Административните разходи, свързани с непреки действия, не надвишават 6% от общата сума по програмата на Евратом. От нея освен това може да се покриват разходи във връзка с проучвания, срещи на експерти, информационни и комуникационни дейности, доколкото те са свързани с целите на програмата на Евратом, както и разходи, свързани с информационнотехнологични мрежи, насочени към обработката и обмена на информация, в т.ч. институционални информационнотехнологични инструменти и друга техническа и административна помощ, необходима във връзка с управлението на програмата на Евратом.

4. Когато е необходимо и надлежно обосновано, в бюджета за периода след 2025 г. може да се впишат бюджетни кредити за покриване на предвидените в параграф 3 разходи, така че да бъде възможно управлението на действията, които не са приключили към 31 декември 2025 г.
5. Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.
6. Без да се засяга Финансовият регламент, разходите за действия, произтичащи от проекти, включени в първата работна програма, могат да бъдат допустими от 1 януари 2021 г.
7. [Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление и прехвърлими в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) XX [...Регламент за общите разпоредби], могат по искане на държавите членки да бъдат прехвърлени към програмата. Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а) от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочения член. Когато е възможно, тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.]

Трети държави, асоциирани към програмата

1. Програмата е отворена за асоцииране на следните трети държави:

- а) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални държави кандидатки — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Общността, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Общността и тези държави;
- б) държави, попадащи в обхвата на Европейската политика за съседство — в съответствие с общите принципи и условия за участието на тези държави в програми на Общността, определени в съответните рамкови споразумения и решения на Съвета за асоцииране или в подобни споразумения, и в съответствие със специалните условия, определени в споразуменията между Общността и тези държави;
- в) трети държави и територии, които отговарят на всички посочени по-долу критерии:
 - да разполагат с добър капацитет в областта на науката, технологиите и иновациите;
 - да се ангажират с основана на правила отворена пазарна икономика, включваща честно и справедливо отношение към правата върху интелектуалната собственост и подкрепена от демократични институции;
 - да насърчават активно политики за подобряване на икономическото и социалното благосъстояние на гражданите.

Асоциирането към програмата на всяка от третите държави, посочени в буква в), трябва да е в съответствие с условията, определени в специално споразумение, което обхваща участието на третата държава в програма на Общността или на Съюза, при условие че споразумението:

- гарантира справедлив баланс по отношение за приносите и ползите на третата държава, участваща в програмата;
- определя условията за участието в програмата, включително изчисляването на финансовия принос към програмата и административните разходи. Този принос представлява целеви приходи по член 21, параграф 5 от Финансовия регламент;
- не предоставя на третата държава правомощия за вземане на решения по отношение на програмата;
- гарантира правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси.

2. Обхватът на асоциирането на всяка трета държава към програмата трябва да е съобразен с целта да се стимулира чрез иновации икономическият растеж в Съюза. Съответно, части от програмата могат да бъдат изключени от споразумението за асоцииране за дадена държава, с изключение на присъединяващите се държави, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки.
3. Когато е целесъобразно, споразумението за асоцииране трябва да предвижда участието на правни субекти, установени в Съюза, в равностойни програми на асоциирани държави в съответствие с определените в тях условия.
4. Условията, определящи равнището на финансовия принос, осигуряват автоматична корекция на всеки значителен дисбаланс спрямо сумата, която субектите, установени в асоциираната държава, получават чрез участието си в програмата, като се вземат предвид разходите за управление, изпълнение и функциониране на програмата.]

Изпълнение и форми на финансиране

1. Програмата на Евратом се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или при непряко управление с органите за финансиране, определени в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент.
2. Програмата на Евратом може да предоставя финансиране под всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент, по-специално безвъзмездни средства като основната форма на подкрепа по линия на програмата. Тя може да предоставя също така финансиране чрез награди, поръчки и финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране.
3. Основните видове действия, които трябва да бъдат използвани в рамките на програмата на Евратом, са определени в член 2 от „Хоризонт Европа“, като научноизследователски и иновационни действия, иновационни действия, действия за иновации и пазарно внедряване, действия, свързани с обучение и мобилност, действия по съфинансиране на програма, действия за поръчки за продукти в предпазарен стадий, действия за обществени поръчки за новаторски решения, координационни и спомагателни действия, поощрителни награди и награди за признание.

Всички форми на финансиране, посочени в параграф 2, се използват гъвкаво за всички цели на програмата на Евратом, като тяхното използване се определя въз основа на потребностите и особеностите на конкретните цели.

4. Програмата на Евратом подпомага и преки действия, предприети от Съвместния изследователски център.

Европейски партньорства²¹

1. Части от програмата на Евратом може да се изпълняват посредством европейски партньорства.
2. Участието на Общността в европейски партньорства може да се осъществява под която и да е от следните форми:
 - а) участие в партньорства, създадени въз основа на меморандуми за разбирателство и/или договорни споразумения между Комисията и публични или частни партньори, в които се определят целите на партньорството, съответните ангажименти на всички участващи страни за финансови вноски и/или вноски в натура на партньорите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, крайните продукти от научните изследвания, които трябва да бъдат получени, както и редът и условията за докладване. Те включват определянето на допълнителни научноизследователски и иновационни дейности, които се изпълняват от партньорите и от програмата на Евратом (съвместно програмирани европейски партньорства);
 - б) участие и финансов принос в програма за научноизследователски и иновационни дейности, в която се определят целите, ключовите показатели за качество на изпълнението и за въздействие, както и крайните продукти от научните изследвания, които трябва да бъдат получени, въз основа на ангажимент на партньорите за финансови вноски и/или вноски в натура и интегриране на съответните им дейности посредством действие за съфинансиране по програмата на Евратом (съвместно финансирани европейски партньорства).
3. Европейските партньорства:
 - а) се създават в случаите, когато чрез тях целите на програмата на Евратом ще бъдат постигнати по по-ефективен начин, отколкото от Общността самостоятелно и в сравнение с други форми на подпомагане на програмата на Евратом. Тези части разполагат с подходящ дял от бюджета на програмата на Евратом;

²¹ Резерва за разглеждане: AT, LU.

- б) се придържат към принципите на добавена стойност за Съюза, прозрачност, откритост, въздействие в рамките на Европа и за Европа, силен ефект на ливъридж в достатъчен мащаб, дългосрочен финансов ангажимент на всички участващи страни, гъвкавост в изпълнението, съгласуваност, координация и взаимно допълване с инициативи на Съюза, с местни, регионални, национални и, по целесъобразност, международни инициативи или други партньорства;
 - в) имат ясен жизнен цикъл, ограничени са във времето и включват условия за постепенно прекратяване на финансирането по програмата на Евратом.
4. Разпоредбите и критериите за техния подбор, изпълнение, мониторинг, оценка и постепенно прекратяване се съдържат в приложение III към „Хоризонт Европа“.

Член 8

Отворена наука

Разпоредбите относно отворената наука, предвидени в „Хоризонт Европа“, се прилагат по отношение на програмата на Евратом.

Член 9

Допустими действия и правила за участие и разпространение на резултатите от научните изследвания

1. Допустими за финансиране са само действия, с които се изпълняват целите, посочени в член 3.
2. При спазване на трета и четвърта алинея от настоящия член, дял II относно правилата за участие в „Хоризонт Европа“ и разпространение на резултатите се прилага за действията, подкрепяни по програмата на Евратом. Позоваванията в него на Съюза и на Програмата се считат за позовавания на Общността и на програмата на Евратом, където е уместно. Позоваванията в него на „правила за сигурност“ включват отбранителните интереси на държавите членки по смисъла на член 24 от Договора за Евратом.
3. Чрез дерогация от член 36, параграф 4 от „Хоризонт Европа“, правото на възражение може да се разшири до предоставянето на неизключителни лицензи.

4. Чрез дерогация от член 37, параграф 5 от „Хоризонт Европа“ бенефициерът, който е получил финансиране от Общността, предоставя достъп до своите резултати на институциите на Общността, органите за финансиране или съвместното предприятие „Термоядрен синтез за енергия“ за целите на разработването, прилагането и мониторинга на политиките и програмите на Общността или на задълженията по международното сътрудничество с трети държави и с международни организации. Тези права на достъп включват правото да се разрешава на трети страни да използват резултатите при обществени поръчки и правото на преотстъпване на лицензи, ограничени са до нетърговска и неконкурентна употреба и се предоставят безвъзмездно.
5. Взаимозастрахователният механизъм, създаден по силата на „Хоризонт Европа“, покрива риска, свързан с невъзстановяването на суми, дължими от бенефициери на Комисията или финансиращите органи съгласно настоящия регламент.

Член 10

Кумулативно, допълнително и комбинирано финансиране

1. Програмата на Евратом се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми за финансиране от Съюза.
- 1а. За постигане на целите на програмата на Евратом и за справяне с предизвикателства, които са общи за програмата на Евратом и за „Хоризонт Европа“, по дейностите, хоризонтално свързани с целите, залегнали в програмата на Евратом, или с тези за прилагане на „Хоризонт Европа“, или и с едните, и с другите, може да се ползва финансов принос от Общността. По-специално, по програмата на Евратом може да се предостави финансов принос за действията „Мария Склодовска-Кюри“, за да се подпомогнат дейности, свързани с научните изследвания в ядрената област.

[2. За действие, за което е предоставен принос от друга програма на Съюза, може да бъде предоставен и принос по програмата, при условие че приносите не покриват едни и същи разходи. Правилата на всяка предоставяща принос програма на Съюза се прилагат по отношение на нейния съответен принос към действието. Кумулативното финансиране не може да надвишава общите допустими разходи за действието, а подпомагането по различните програми на Съюза може да се изчислява на пропорционална основа в съответствие с документите, определящи условията за подпомагане.

3. Действия, които отговарят на следните кумулативни и съпоставими условия:

- а) били са подложени на оценка в рамките на покана за предложения по линия на програмата;
- б) отговарят на минималните изисквания за качество по посочената покана за предложения;
- в) не може да бъдат финансирани в рамките на посочената покана за предложения поради бюджетни ограничения,

може да получават подпомагане от [Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд плюс или Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони в съответствие с член [67], параграф 5 от Регламент (ЕС) XX [Регламент за общите разпоредби] и член [8] от Регламент (ЕС) XX [Финансиране, управление и мониторинг на общата селскостопанска политика], при условие че тези действия са в съответствие с целите на съответната програма. Прилагат се правилата на фонда, който предоставя подпомагането.]

ГЛАВА II

ПРОГРАМИРАНЕ, МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ

Член 11

Работни програми

1. Комисията приема, посредством актове за изпълнение, в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 4, работните програми, посочени в член 110 от Финансовия регламент, за изпълнението на непреките действия. В работните програми се определя, когато това е уместно, общата сума, запазена за операции за смесено финансиране.
2. В допълнение към изискванията по член 110 от Финансовия регламент в работните програми се включва следното:
 - а) посочване на сумата, разпределена за всяко действие, и индикативен график за изпълнение;
 - б) за безвъзмездни средства — приоритетите, критериите за подбор и възлагане и относителната тежест на различните критерии за възлагане, както и максималният дял на финансирането от общия размер на допустимите разходи;
 - в) всякакви допълнителни задължения за бенефициерите, в съответствие с членове 35 и 37 от „Хоризонт Европа“;
 - г) многогодишен подход и стратегически насоки за следващите години на изпълнение.
3. Комисията изготвя многогодишна работна програма за преките действия, предприемани от Съвместния изследователски център в съответствие с Решение № 96/282/Евратом.

Мониторинг и докладване

1. Комисията осъществява постоянен мониторинг на управлението и изпълнението на програмата на Евратом. За да се повиши прозрачността, съответните данни се оповестяват и публично по достъпен начин на интернет страницата на Комисията в съответствие с последната актуализация.

Това включва обвързани със срокове показатели за годишно докладване относно напредъка на програмата на Евратом по отношение на изпълнението на целите, определени в член 3, които показатели се съдържат в приложение II заедно с пътищата на въздействие.

2. За да се гарантира ефективна оценка на напредъка на програмата на Евратом към постигане на целите ѝ, Комисията приема актове за изпълнение за разработването на разпоредби за рамка за мониторинг и оценка, включително чрез изменения на приложение II за преразглеждане и допълване на показателите за пътищата на въздействие, когато това е необходимо, както и за определяне на изходни и целеви стойности. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране съгласно член 16, параграф 3.
3. Системата за докладване на качеството на изпълнението гарантира ефикасното, ефективно и навременно събиране на данните за мониторинга на изпълнението на програмата и на нейните резултати без да се увеличава административната тежест за бенефициерите. За тази цел на получателите на средства от Общността и, където е приложимо, на държавите членки, се налагат пропорционални изисквания за докладване.

Информация, комуникация, публичност и използване и разпространение на резултатите

1. Получателите на финансиране от програмата на Евратом посочват неговия произход и гарантират видимостта на финансирането от Общността (по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, включително наградите), като предоставят съгласувана, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.
2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на програмата на Евратом, нейните действия и резултати. Освен това тя предоставя навременна и подробна информация на държавите членки и бенефициерите. На заинтересованите субекти се предоставят услуги за намиране на партньори, основани на данни и информация от анализи и мрежови връзки, за да образуват консорциуми за съвместни проекти, като се обърне особено внимание на установяването на възможности за създаване на контакти за правните субекти от държави членки с по-слаби резултати в областта на научните изследвания и иновациите. Въз основа на такива анализи може да се организират специални мероприятия за намиране на партньори в зависимост от конкретните покани за представяне на предложения. Финансовите ресурси, разпределени на програмата на Евратом, допринасят също така за институционалната комуникация по политическите приоритети на Общността, доколкото те са свързани с целите, посочени в член 3.
3. Комисията също така изготвя стратегия за разпространение и използване на резултатите, за повишаване на достъпността и разпространението на генерираните в рамките на програмата на Евратом познания и резултати от научни изследвания и иновации, за да се ускори използването им с оглед на внедряването им на пазара и да се засили въздействието на програмата на Евратом. Финансовите ресурси, разпределени на програмата на Евратом, допринасят и за институционалната комуникация по политическите приоритети на Общността, както и за дейностите, свързани с информацията, комуникацията, публичността, разпространението и използването на резултатите, доколкото тези приоритети и дейности са свързани с целите, посочени в член 3.

Оценки

1. Оценките се извършват своевременно, така че да може да се използват в процеса на вземане на решения относно програмата, нейния приемник, както и други инициативи, свързани с научните изследвания и иновациите.
2. Междинната оценка на програмата на Евратом се извършва с помощта на независими експерти, подбрани въз основа на прозрачен процес, след като за изпълнението на програмата на Евратом се натрупа достатъчно информация, но не по-късно от три години след започване на изпълнението на програмата. Тя включва оценка на дългосрочното въздействие на предходните програми за научни изследвания и обучение на Евратом и служи като основа за адаптиране на изпълнението на програмата и/или преглед на програмата, когато е целесъобразно. В нея се оценява програмата на Евратом, що се отнася до нейната ефективност, ефикасност, значимост, съгласуваност и добавена стойност на Общността.
3. В края на изпълнението на програмата на Евратом, но не по-късно от четири години след края на периода, посочен в член 1, Комисията извършва окончателна оценка на програмата на Евратом. Тя включва оценка на дългосрочното въздействие на предходните програми за научни изследвания и обучение на Евратом.
4. Комисията публикува и представя заключенията от оценките и своите констатации на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

Член 15

Одити

1. Системата за контрол на програмата на Евратом осигурява нужния баланс между доверие и контрол, като се вземат предвид административните и другите разходи за проверките на всички равнища, особено за бенефициерите. Правилата за одит са ясни, последователни и съгласувани в рамките на програмата на Евратом.
2. Действията, които получават съвместно финансиране от различни програми на Съюза, се одитират само веднъж, като се обхващат всички участващи програми и приложимите им правила.
3. Комисията или органът за финансиране може да използва комбинирани прегледи на системите на равнище бенефициер. Тези комбинирани прегледи са незадължителни за някои видове бенефициери и се състоят от одит на системите и процесите, който се допълва от одит на операциите и се извършва от компетентен независим одитор, квалифициран да извършва задължителен одит на счетоводни документи в съответствие с Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета. Те може да се използват от Комисията или от органа за финансиране за определяне на общата увереност относно доброто финансово управление на разходите, както и за преразглеждане на нивото на последващите одити и на сертификатите за финансовите отчети.
4. В съответствие с член 127 от Финансовия регламент Комисията или органът за финансиране може да разчита на одити относно използването на приноса от Общността, извършени от други независими и компетентни лица или субекти, включително различни от тези, на които институции или органи на Съюза са възложили извършването на одити.
5. Одитите може да се извършват до две години след плащането на остатъка.
- 5а. Комисията публикува насоки за одит, които имат за цел да осигурят надеждно и еднакво прилагане и тълкуване на одитните процедури и правила за целия срок на действие на програмата.

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. Комитетът заседава в два различни състава, които се занимават съответно с въпросите на ядреното делене и с въпросите на термоядрения синтез от програмата на Евратом.

С оглед улесняване на изпълнението на програмата, за всяко заседание на програмния комитет на програмата на Евратом съгласно дневния ред Комисията ще възстановява разходите, в съответствие с установените от нея насоки, на един представител от всяка държава членка, както и на един експерт/съветник от всяка държава членка, за онези точки от дневния ред, по които държавата членка се нуждае от конкретен експертен опит.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
4. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
5. Когато становището на комитета трябва да бъде получено чрез писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в рамките на срока за даване на становище председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане.
6. Комисията редовно информира комитета за цялостния напредък по изпълнението на програмата на Евратом и му предоставя навременна информация за всички действия, които са предложени или финансирани по програмата на Евратом.

[Член 17

Защита на финансовите интереси на Съюза

Когато трета държава участва в програмата по силата на решение съгласно международно споразумение или по силата на друг правен инструмент, третата държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, OLAF и Европейската сметна палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, както е предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.]

ГЛАВА III

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 18

Отмяна

Регламент [№: ... за създаване на програма на Евратом за 2019—2020 г.] се отменя, считано от 1 януари 2021 г.

Член 19

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните действия съгласно Регламент [*програмата на Евратом за 2019—2020 г.*], който продължава да се прилага за тези действия до тяхното приключване.
2. При необходимост всички неприключени задачи на комитета, създаден по силата на Регламент [*програмата на Евратом за 2019—2020 г.*], се поемат от комитета, посочен в член 16.
3. Финансовият пакет за програмата на Евратом може да покрива и разходи за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между програмата на Евратом и мерките, приети по нейния предшественик [*програмата на Евратом за 2019—2020 г.*].
4. [Обратните постъпления от финансовите инструменти, създадени с Регламент [*програмата на Евратом за 2019—2020 г.*], може да бъдат инвестирани в програма InvestEU, създадена с Регламент XX²²].

Член 20

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател

Специфичните цели, изброени в член 3, параграф 2, се изпълняват в рамките на програмата на Евратом в съответствие с общите насоки на дейността, описана в настоящото приложение. Чрез изпълнението на тези специфични цели програмата на Евратом подкрепя държавите членки в прилагането на законодателството на Евратом²⁴ и подпомага техните усилия и усилията на частния сектор в областта на научните изследвания. Те следва да допринесат за запазването и по-нататъшното развитие на технологичното лидерство в ядрената област.

За постигане на специфичните цели програмата на Евратом ще подкрепя хоризонталните дейности, които осигуряват полезното взаимодействие на усилията в научноизследователската област за решаването на общите предизвикателства. Осигуряват се подходящи взаимовръзки и интерфейси с „Хоризонт Европа“, например съвместни покани за представяне на предложения. Свързаните научноизследователски и иновационни дейности могат да се възползват също и от финансова подкрепа, предоставяна по линия на фондовете по Регламент [Регламент за общоприложимите разпоредби], доколкото това е в съответствие с целите и разпоредбите на тези фондове.

²⁴ По-конкретно Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации, изменена с Директива 2014/87/Евратом на Съвета от 8 юли 2014 г.; Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци; Директива 2006/117/Евратом на Съвета от 20 ноември 2006 г. относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво; Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом, Директива 2013/51/Евратом на Съвета от 22 октомври 2013 г. за определяне на изисквания за защита на здравето на населението по отношение на радиоактивни вещества във водата, предназначена за консумация от човека и Регламент (Евратом) 2016/52 на Съвета от 15 януари 2016 г. за установяване на максимално допустимите нива на радиоактивно замърсяване на храните и фуражите след ядрена авария или друг случай на радиационна аварийна обстановка.

Дейностите, изброени в настоящото приложение, включват международно сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите в ядрената област за мирни цели, въз основа на споделени цели и взаимно доверие с цел осигуряването на ясни и значими ползи за Съюза, неговите граждани и околната среда. Това включва международното сътрудничество чрез многостранни рамки. JRC, като изпълнител от името на Евратом в рамките на Международния форум за IV поколение (GIF)²⁵, ще продължи да улеснява и координира приноса и участието на Европейската общност за атомна енергия в научноизследователски дейности и дейности по обучение на GIF. Приносът за дейностите на GIF в рамките на обхвата на програмата на Евратом е насочен към научноизследователски дейности и дейности по обучение в областта на безопасността, радиационната защита, гаранциите и неразпространението, специфични за системите от IV поколение²⁶.

Всяка нова дейност, възложена на Съвместния изследователски център (JRC), се анализира от Съвета на управителите на JRC, за да се провери нейната съгласуваност със съществуващите дейности в държавите членки и да се избегне дублирането на научноизследователска и развойна дейност в ядрената област в Съюза.

Приоритетите на работните програми трябва да се определят от Комисията въз основа на информация, предоставяна от националните публични органи и заинтересованите страни в областта на ядрените научни изследвания, обединени в органи или структури, като например европейски технологични платформи, сдружения, инициативи и технически форуми за ядрени системи и безопасност, управление на радиоактивни отпадъци, отработено ядрено гориво и радиационна защита/риск при ниска доза, ядрени гаранции и сигурност, научни изследвания в областта на термоядрения синтез или всяка имаща отношение организация или форум на заинтересовани страни в ядрената област.

²⁵ В съответствие с член III.2 от Рамковото споразумение за международно сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност по ядрените енергийни системи от IV поколение.

²⁶ Резерва за разглеждане: AT, LU.

Допустими за финансиране по програмата на Евратом ще бъдат научни изследвания и обучение в следните области:

а) подобряване и подпомагане на ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация, включително безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия²⁷

- (1) **Ядрена безопасност:** безопасност на реакторни системи и ядрени горивни цикли, които се използват в Общността, или, доколкото е необходимо, за поддържане на богат експертен опит в областта на ядрената безопасност в Общността, на тези видове реактори и техните пълни ядрени горивни цикли, които биха могли да се използват в бъдеще, като отделяне и трансмутация.
- (2) **Безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци:** управление и по-специално действия преди погребването и погребване на средно- и високоактивни и с дълъг период на разпад радиоактивни отпадъци и отработено ядрено гориво, както и на други радиоактивни отпадъчни потоци и видове, за които понастоящем не съществуват или биха могли да бъдат усъвършенствани промишлено утвърдените процеси; Свеждане до минимум на радиоактивните отпадъци и намаляване на радиотоксичността на тези отпадъци; Управление и трансфер на знания и умения между поколенията, както и между програмите на държавите членки в областта на управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво.
- (3) **Извеждане от експлоатация:** научни изследвания за разработването и оценката на технологиите за извеждане от експлоатация и възстановяване на околната среда на територията на ядрени съоръжения; подкрепа за обмен на най-добри практики и познания по отношение на извеждането от експлоатация.

²⁷ С изключение на ядрената сигурност, гаранциите и неразпространението, тези дейности може да бъдат осъществявани чрез преки и непреки действия.

(4) Приложения на ядрената наука и йонизиращите лъчения, радиационна защита, аварийна готовност:

- Приложения на ядрената наука и йонизиращите радиационни технологии в областта на медицината, промишлеността и научните изследвания.
- Последствия и рискове при експозиция на ниски дози в промишлеността, медицината или околната среда.
- Аварийна готовност при аварии, включващи радиация, и научни изследвания относно радиоекологията.
- Сигурни и безопасни доставки и използване на радиоизотопи.
- Изследвания на модели за радиоактивно разсейване в околната среда и подкрепа за обмена на данни, системите за предупреждение и сътрудничеството в областта на измервателните техники²⁸ (следва да се приложи чрез преки действия).

²⁸ Членове 35, 36 и 38 Евратом; Решение 87/600/Евратом на Съвета.

(5) **Ядрена сигурност, ядрени гаранции и неразпространение** (следва да се приложи чрез преки действия):

- Методи и технологии за подкрепа и засилване на общностните и международни гаранции.
- Оперативна подкрепа и обучение за системата за гаранции на Евратом.
- Техническа подкрепа за изпълнението на Договора за неразпространение на ядреното оръжие в областта на ядрените гаранции, включително подкрепа за засилване на режима на ЕС за контрол върху износа.
- Научни изследвания и подкрепа за подобряване на безопасността и сигурността в контекста на глобалната рамка за ХБРЯ (химични, биологични, радиологични и ядрени вещества) и свързаните с нея стратегии на Съюза²⁹.
- Методи и технологии за откриване на ядрени и радиоактивни материали извън обхвата на регулаторния контрол и предотвратяване и реагиране на инциденти, свързани с такива материали, включително ядрена криминалистика.
- Подкрепа за изграждане на капацитет за ядрена сигурност с помощта на Европейския център за обучение по ядрена сигурност.

²⁹ Резерва за разглеждане: AT, LU.

б) поддържане и допълнително развиване на експертните познания и компетентност в ядрената област в Общността

- (1) Образование, обучение и мобилност, включително образователни и обучителни програми, като действията „Мария Склодовска-Кюри“.
- (2) Насърчаване на иновациите, управление на знанията, разпространение и използване на ядрената наука и технологии, по-специално за целите на ядрената безопасност, сигурност, гаранции и радиационна защита³⁰.
- (3) Подкрепа за трансфера на технологии от научните изследвания към промишлеността.
- (4) Подкрепа за подготовката и развитието на един конкурентоспособен европейски промишлен капацитет за термоядрен синтез.
- (5) Подкрепа за предоставянето, наличието и подходящия достъп до европейските и международните научноизследователски инфраструктури, включително инфраструктурите на JRC³¹.
- (6) За насърчаване на развитието на ядрената наука като основа за подкрепа на стандартизацията преките действия ще осигуряват съответстващи на съвременното технологично равнище референтни данни, материали и измервания, свързани с ядрената безопасност, гаранции и сигурност, както и други приложения, като например ядрената медицина.

³⁰ Резерва за разглеждане: AT, LU.

³¹ Въз основа на действащия план за инвестиции в инфраструктурите на JRC.

в) насърчаване на развитието на термоядрената енергия и принос за изпълнението на европейската пътна карта за термоядрения синтез

Съфинансирано европейско партньорство в научните изследвания в областта на термоядрения синтез ще изпълнява пътна карта за постигане на целта за производство на електроенергия от термоядрен синтез до средата на века. Това може да включва, наред с другото:

- (1) Използване на съществуващи и бъдещи съоръжения за термоядрен синтез, включително отпускането на безвъзмездни средства за оперативни разходи за научноизследователски инфраструктури в областта на термоядрения синтез, когато това е целесъобразно.
- (2) Подготовка за бъдещи термоядрени електроцентрали чрез разработване на всички значими аспекти, включително материали, технологии и проектиране.
- (3) Осъществяване на целева програма за образование и обучение в допълнение към дейностите по буква б), подточка 1.
- (4) Координиране на съвместни дейности със съвместното предприятие „Термоядрен синтез за енергия“.
- (5) Сътрудничество с организацията ITER.
- (6) Научно сътрудничество в рамките на международни споразумения по линия на Евратом.

Съфинансираното европейско партньорство в областта на термоядрения синтез ще се осъществява чрез безвъзмездни средства, които ще се отпускат на правните образувания, установени или определени от държавите членки и от всяка трета държава, асоциирана към програмата. Безвъзмездните средства могат да включват нефинансови ресурси от Общността или командироването на служители на Комисията.

г) Подпомагане на политиката на Съюза и неговите държави членки в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност

Преките действия ще подкрепят политиката в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност и прилагането на съответното законодателство чрез осигуряване на независими научни и технически доказателства и експертен опит.

Ключови показатели за пътищата на въздействие

Пътищата на въздействие и свързаните с тях ключови показатели определят структурата на мониторинга на качеството на изпълнението на програмата на Евратом при постигането на нейните специфични цели. Пътищата на въздействие отчитат фактора време: те правят разграничение между краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план. Показателите за пътищата на въздействие служат като начин за докладване относно напредъка при постигането на специфичните цели. Микроданните зад ключовите показатели за пътищата на въздействие, които са общи с „Хоризонт Европа“, ще се събират по централно управляван и хармонизиран начин, с минимална тежест на отчетността за бенефициерите. Ключовите показатели за пътищата на въздействие могат да бъдат усъвършенствани в хода на изпълнението на програмата на Евратом.

Показатели за пътищата на въздействие в научната сфера

Очаква се програмата на Евратом да постигне напредък по отношение на знанията за подобряване на ядрената безопасност и сигурност; безопасни приложения на йонизиращи лъчения; управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци; радиационна защита; и развитие на термоядрена енергия. Напредъкът в тази област ще се измерва чрез показатели, отнасящи се до научните публикации, напредъка в прилагането на пътната карта за термоядрения синтез, развитието на знания и умения, достъпа до научноизследователски инфраструктури.

За въздействие в научната сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрената безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита, безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация.	<u>Публикации</u> – Брой рецензирани научни публикации на Евратом	<u>Цитиране</u> – Претеглен за съответната област индекс на цитиране на рецензирани научни публикации на Евратом	<u>Научни изследвания на световно равнище</u> – Брой и дял на рецензирани публикации от програмата на Евратом, които имат основен принос към научни области
	<u>Споделени знания</u> – Споделяне на крайния продукт от научноизследователската дейност (свободно достъпни данни/публикации/софтуер и др.) чрез отворена инфраструктура на знанието	<u>Разпространение на знанията</u> – Дял на свободно достъпни активно използвани/цитирани крайни продукти от научните изследвания	<u>Нови сътрудничества</u> – Дял на бенефициери по линия на Евратом, които са разработили нови междудисциплинарни/междуетраслови сътрудничества с потребителите на техните свободно достъпни крайни продукти от научноизследователска и иновационна дейност по линия на Евратом
Насърчаване на развитието на термоядрената енергия	<u>Напредък в изпълнението на пътната карта за термоядрения синтез</u> – Процентен дял на изпълнените от програмата на Евратом етапни цели по пътната карта за термоядрения синтез, определени за периода 2021—2025 г.		
Поддържане и доразвиване на експертни познания и върхови постижения в Съюза	<u>Умения</u> – Брой изследователи, които са се възползвали от дейности за повишаване на квалификацията по линия на програмата на Евратом (чрез обучение, мобилност и достъп до инфраструктура)	<u>Кариерно развитие</u> – Брой и дял на повишилите квалификацията си изследователи с повече влияние в своята област на НИИ	<u>Условия на труд</u> – Брой и дял на повишилите квалификацията си изследователи с подобрени условия на труд
	Брой изследователи, които разполагат с достъп до научноизследователска инфраструктура благодарение на подпомагането по линия на програмата		
	Доставени референтни материали и референтни измервания, включени в библиотека		Брой модифицирани международни стандарти

Показатели за пътищата на въздействие в обществената сфера

Програмата на Евратом допринася за изпълнение на приоритетите на политиката на ЕС във връзка с ядрената безопасност и сигурност, радиационната защита и приложенията на йонизиращите лъчения чрез научноизследователска дейност и иновации, както е видно от портфейлите на проекти, които генерират крайни продукти, допринасящи за преодоляване на предизвикателствата в тези области. Въздействието в обществената сфера също се измерва по отношение на специфично развитие в сферата на ядрената безопасност и гаранции.

За въздействие в обществената сфера	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация	<u>Резултати</u> – Брой и дял на крайните продукти, насочени към изпълнение на специфичните приоритети на политиката на ЕС	<u>Решения</u> – Брой и дял на иновации и научни резултати, свързани с конкретни приоритети на политиката на ЕС	<u>Ползи</u> – Обобщени данни за очакваните въздействия от използването на финансиран по линия на Евратом резултат върху изпълнението на определени приоритети за политиките на ЕС, включително приноса към цикъла на политиките и законодателния цикъл
	Брой на предоставените услуги в подкрепа на гаранциите в ЕС		Брой на предоставените и използвани технически системи
	Брой на обучителните сесии за служители от първа линия		
	<u>Съвместно създаване</u> – Брой и дял на проектите по линия на Евратом, в които гражданите на ЕС и крайните потребители допринасят за съвместно създаване на съдържание на НИИ	<u>Участие</u> – Брой и дял на субектите бенефициери по линия на Евратом с механизми за участие на гражданите и крайните потребители след приключване на проекта по линия на Евратом	<u>Обществено възприемане на НИИ</u> – Възприемане и популяризиране на съвместно създадените научни резултати и новаторски решения по линия на Евратом

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на иновациите

Очаква се програмата на Евратом да има въздействие върху иновациите в подкрепа на напредъка при постигането на нейните специфични цели. Напредъкът в тази област ще се измерва чрез показатели, свързани с правата върху интелектуалната собственост (ПИС), иновативни продукти, методи и процеси и тяхното използване, заедно със създаването на работни места.

За въздействие в сферата на икономиката/иновациите	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подобряване на безопасното и сигурно използване на ядрената енергия и приложенията на йонизиращите лъчения, различни от производството на енергия, включително ядрена безопасност, сигурност, гаранции, радиационна защита и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци и извеждане от експлоатация Насърчаване на развитието на термоядрената енергия Поддържане и доразвиване на експертни познания и върхови постижения в Съюза	<u>Иновативни крайни продукти –</u> Брой на иновативните продукти, процеси или методи по линия на програмата на Евратом (по вид на иновациите) и на приложенията на правата върху интелектуалната собственост (ПИС)	<u>Иновации –</u> Брой на иновациите от проектите на Евратом (по вид на иновациите), включително от присъдените ПИС	<u>Икономически растеж –</u> Създаване, растеж и пазарни дялове на дружества, които са разработили иновации, финансирани по линия на Евратом
	<u>Подкрепа на заетостта –</u> Брой създадени работни места на пълно работно време и запазени работни места в субектите бенефициери по проект по линия на Евратом (по вид на работните места)	<u>Поддържане на заетостта –</u> Увеличаване на работните места на пълно работно време в субектите бенефициери след изпълнение на проект по Евратом (по вид на работните места)	<u>Обща заетост –</u> Брой пряко и непряко създадени или запазени работни места в резултат на разпространението на резултатите по линия на Евратом (по вид на работните места)
	Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани с първоначалната инвестиция по линия на Евратом	Размер на публичните и частните инвестиции, мобилизирани за използване или разширяване на резултатите по линия на Евратом	Напредък на ЕС към 3% от БВП вследствие на програмата на Евратом

Показатели за пътищата на въздействие в сферата на политиката

Програмата на Евратом предоставя научни доказателства за определянето на политиките.

Това се отнася по-специално до оказването на научна подкрепа на други служби на Комисията, като например подкрепа за гаранции на Евратом, или за прилагането от страна на държавите членки на директиви в областта на ядрената енергия и йонизиращите лъчения³².

За въздействие в сферата на политиката	Краткосрочно	Средносрочно	Дългосрочно
Подпомагане на политиката на Съюза в областта на ядрената безопасност, гаранции и сигурност	Брой и дял на проектите по линия на Евратом, водещи до констатации от значение за политиката	Брой на крайните продукти с осезаемо въздействие върху политиката на ЕС	Брой и дял на констатациите по проекти по линия на Евратом, цитирани в политически/програмни документи

Ще бъдат определени целеви стойности както за преките, така и за непреките действия, които да отразяват очакваните резултати за всяка част от програмата.

³² Директива 2014/87/Евратом на Съвета от 8 юли 2014 г. за изменение на Директива 2009/71/Евратом за установяване на рамка на Общността за ядрената безопасност на ядрените инсталации; Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци; както и Регламент (Евратом) № 302/2005 на Комисията от 8 февруари 2005 г. за прилагане на предпазните мерки по Евратом.